మిసిమి

చింతనాత్మక సారస్వతం

మాసపత్రిక, డిశంబరు, 2015 ₹ 25

ISSN 2454–4329

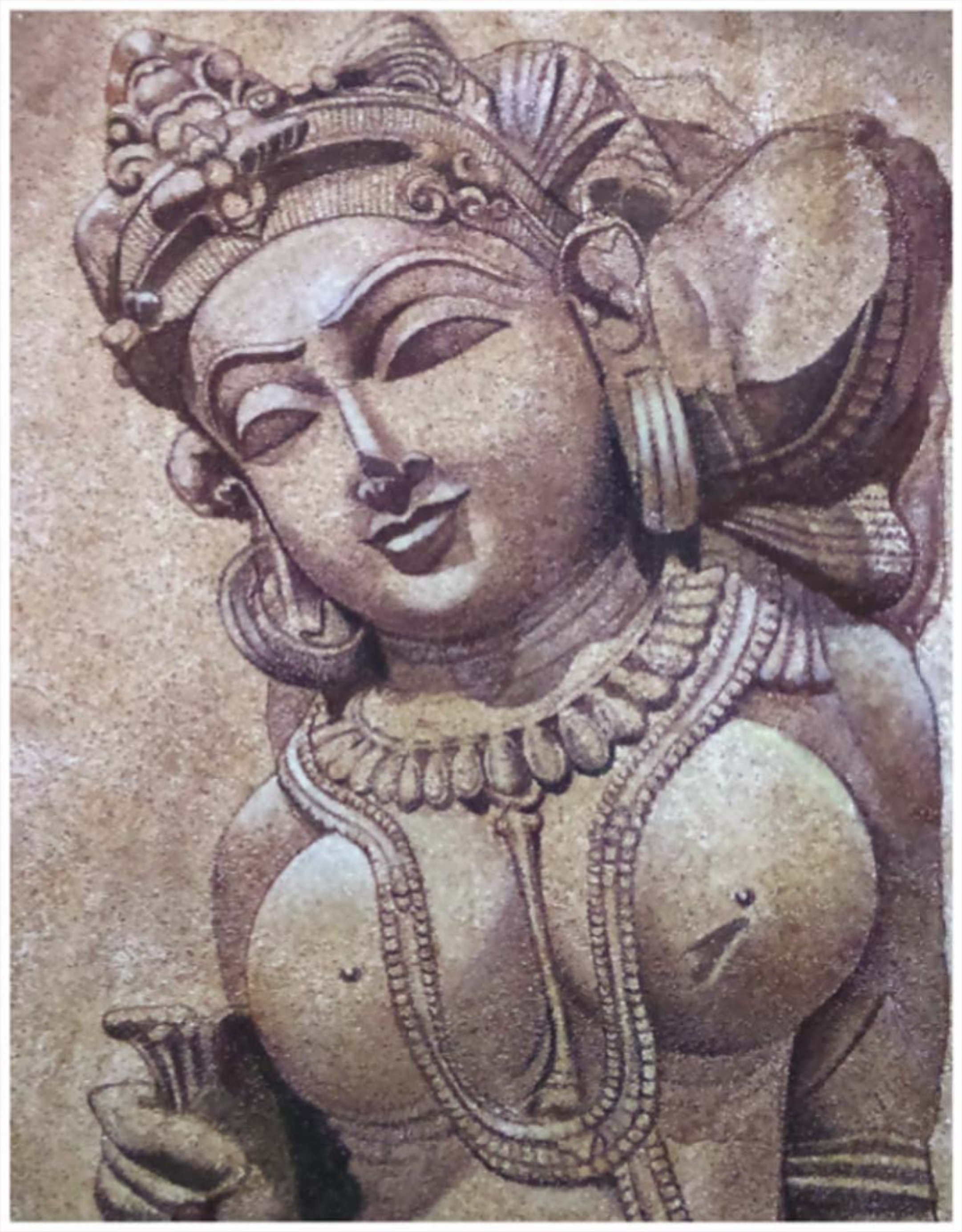

శిల్పచిత్రం

మిసిమి
మాసపత్రిక

"All that we are is the product of what we have thought"
- Dammapada.

సంపుటి 26 డిసెంబర్ 2015 సంచిక 12

ప్రధాన సంపాదకుడు
చెన్నూరు ఆంజనేయ రెడ్డి

సంపాదకుడు
వల్లభనేని అశ్వినీకుమార్

సహాయ సంపాదకుడు
కాంద్రేగుల నాగేశ్వరరావు

సాంకేతిక సహాయకులు
పడవల ఉమాశంకర్, చేపూరి రమేష్,
మహమ్మద్ కుర్రాముద్దీన్ జీ షాన్, వెల్దండ రమేష్,
వేముల రాణి, సారిక నిర్మల

సంస్థాపక సంపాదకులు
రవీంద్రనాథ్ ఆలపాటి

Printed & Published by

Bapanna Alapati
at **Kala Jyothi Process Pvt. Ltd.,**
1-1-60/5, R.T.C. 'X' Roads,
Musheerabad, Hyderabad - 500 020.
Ph. 040-27645536. Cell: 994 651 6567
E-mail : misimi_monthly@yahoo.in
www.misimimonthly.com
e-magazine : www.kinige.com/misimi

ప్రతి : ₹ 25 సంవత్సరానికి : ₹300
విదేశాలకు ప్రతి : $ 2.50 సంవత్సరానికి : $ 25

Library of Congress Control Number LCCN 91-903060	ISSN 2454-4329

ఈ నెల...

సాహిత్యం ఒక కళ 7
– *ఆర్థర్ షోపెన్ హోవర్*

మా జాతి గులాబి రెమ్మా 11
– *వరవరరావు*

అమ్మా! సరోజినీదేవీ! – సింధుభైరవి–చతురశ్ర గతి 15
– *రచన : తోలేటి వెంకటరెడ్డి, గానం : ఘంటసాల*

అలా ప్రవేశించింది – కృష్ణశాస్త్రి కవిత్వం 17
– *ఆవంత్స సోమసుందర్*

రామాయణ సమాజం 22
– *దాశరథి రంగాచార్య*

శతపత్రం గడియారం రామకృష్ణ శర్మ 28
– *రావినూతల సత్యనారాయణ*

ఆముక్త మాల్యద : ద్రావిడ దేశీయత... 35
– *కోసూరి దామోదర నాయుడు*

దేవాసురయుద్ధం 39
– *సాయి పాపినేని, జయశ్రీ నాయని*

వేదిక 48
– *యార్లగడ్డ బాలగంగాధరరావు*

మా రామబ్రహ్మం 52
– *కొసరాజు రాఘవయ్య చౌదరి*

జీనోమ్ కథనమ్ 59
– *ము.పా.సా.*

గోవాలో తెలుగువారు 66
– *కొసరాజు వెంకటేశ్వరరావు*

గిరిజన సాహిత్యం 72
–ఎమ్. వెంకటస్వామి

ఖలీల్‌తో కలయిక 79
– *కాళోజి*

అధ్యక్షోపన్యాసము– ప్రథమాంధ్ర నాటక కళాపరిషత్తు 82
– *చట్టి చినపూర్ణయ్య పంతులు*

జాతీయ వాదాన్ని పెంపొందించిన – కోణార్క దేవాలయ శిల్పి...... 91
– *ఈమని శివనాగిరెడ్డి స్థపతి*

నార్ల – ఒక జ్ఞాపకం 95
– *వి. ప్రమోద్ కుమార్*

పుస్తక పరిచయం 96

ముఖచిత్రం : కన్య ప్రార్థన
రెండవ అట్ట : శిల్ప చిత్రం
మూడవ అట్ట : ఊటీలో ఉదయ రేకలు
నాల్గవ అట్ట : మగ్దలీనా

చిత్రకారుడు : సాల్వీ
" : చాగంటి శ్రీనివాస్
చిత్రకారిణి : స్రవంతి
శిల్పి : ?

అట్టతో కలిపి 100 పుటలు *వివరాలు : 50 వ పుటలో...*

'ప్రపంచం నా భావన' - The world, my idea అని చెప్పిన తర్క, తాత్త్వికుడు షోపెన్ హావర్ – నిజాన్ని నిగ్గు తేలుస్తూ వ్రాసిన వ్యాస పరంపర గత మూడు నెలలుగా **మిసిమి** పాఠకులను అలరిస్తుందని మాకొచ్చిన స్పందననుబట్టి తెలుస్తుంది. తార్కికతను, శాస్త్రీయతతో రంగరించి ఆయన వ్రాసిన మరికొన్ని వ్యాసాలు రాబోతున్నాయి. ఇవి పాఠకుల ఆలోచనా శక్తిని మరింత పదును పెడుతుందని, మీ అభిమానాన్ని చూరగొంటుందని ఆశిస్తున్నాము.

ఏ ఆలోచన, సిద్ధాంతం ఒకే విధమైన అభిమాన, ఆదరణలకు నోచుకోదు. మారుతున్న కాలం, తరం, విలువలు కొన్ని పాతుకుపోయిన భావాల పునాదులను తవ్వి పోస్తాయి. 'గురజాడ – వెలుగు జాడ' అనే పదబంధం ఒక నానుడిగా స్థిరపడబోతున్న తరుణంలో ఆ వెలుగు రేకలపై కొన్ని నీలినీడలు ప్రసరిస్తున్నాయి. ఒక వ్యక్తి సృజించిన సాహిత్యం – అందులోని పాత్రలు, ఆ రచయిత వ్యక్తిగత జీవితం – వీటన్నిటినీ సమగ్రంగా చూడాలా? లేక విడివిడిగా చూడాలా? అనే ఒక సందేహం సమాధానం లేని ప్రశ్నగా ఎందరినో వేధిస్తుంది. వెల్చేరు, వి.వి.న. మూర్తిల అభిప్రాయాలపై ఎందరో స్పందించి తమ అభిప్రాయాలను సంపాదకునితో ఫోను ద్వారా పంచుకున్నారు. ఫలితం? ఇది ఇద్దరి వ్యక్తుల మధ్య జరిగిన సంభాషణగానే మిగిలిపోతుంది తప్ప, అందరితో పంచుకొనే సార్వజనీనత దీనికి రాదు. ఏదైనా రాతపూర్వకంగా ఉంటేనే సార్థకత. అన్నీ ప్రచురింపబడకపోవచ్చు. కానీ ఒక రికార్డుగా భద్రపరచబడతాయి. గురజాడకు వీరాభిమానులు ఎందరో ఉన్నారని తెలుసు, కానీ స్పందన తక్కువగా కనిపిస్తుంది. చెప్పవలసినది చెప్పకుండా ఉండే ఈ అలసత్వం, నిర్లిప్తత, తెలుగు సాహిత్యపు విలువలపై చిన్నచూపుని సూచిస్తుంది. సహృదయులైన పాఠకుల స్తబ్దతకు కారణమేమిటి?

ఎప్పటికప్పుడు కొత్త ఆలోచనలతో నవ్యత కోసం తపించే **మిసిమి** 'వేదిక' అనే పేరుతో ఓ సత్యపీఠాన్ని మీ ముందుకు తెచ్చింది. ఇది సాహిత్య, లలిత కళల పట్ల పరిశోధనకు, సత్యనిష్ఠకు సంబంధించినది. నిస్సంకోచంగా మీ అభిప్రాయాలను వెలిబుచ్చండి. ఈ వేదికను మరో భువన విజయం చేయండి.

నవంబరు సంచిక సంపాదకీయంలో ఉటంకించినట్లు జాతీయోద్యమంలో, స్త్రీ జనోద్ధరణలో ప్రముఖపాత్ర వహించిన జాతిరత్నాలలో సరోజినీనాయుడు ప్రముఖులు – వీరి కుటుంబ చరిత్ర – జాతీయ – ముఖ్యంగా హైద్రాబాద్‌కు సంబంధించి వంద సంవత్సరాల చరిత్ర – ఇప్పటికీ వీరి పాదముద్రలు చూడగలమంటే అవి ఎంత గాఢంగా ఈ నగరానికి అంకితమో గమనించాలి.

రామాయణ సమాజంలోని సమకాలీనత వలననే ఆ కావ్యానికి విశ్వజనీనత గలదని అంగీకరించాలి – రామాయణ, భారతాలు ఈ జాతి నాగరకత – సంస్కృతులకు ప్రతీకలు – ప్రపంచానికి పలకడం నేర్పిన జాతి ఈనాడు వినటమే వ్యసనంగా మార్చుకోవటం విచారించతగిన విషయం!

డిసెంబరు అంటే కాలెండరులో చివరి నెల – అంతేనా – హైద్రాబాద్‌లో పుస్తకాల పండుగ – అంతేనా చలిగాలులు గిలిపెట్టే నెల – ప్రపంచానికి సెలవు ప్రకటించిన నెల – 18 వ తేదీ నుంచి 27 వ తేదీ వరకు జరిగే 'పుస్తకాల సంత'లో **మిసిమి** ని దర్శించండి! మీకు కావలసిన పాత, కొత్త సంచికలతోపాటు విలువైన పుస్తకాలు లభిస్తాయి.

– సంపాదకులు

కమ్మతెమ్మెరలు

✶ "... చాలా సంవత్సరాల నుండి ***మిసిమి*** కి అభిమానిని. ***మిసిమి*** పత్రికకు ఉత్తరం వ్రాయడం ఇదే ప్రథమం. సాహిత్యం పై వస్తున్న వ్యాసాలు, అప్పుడప్పుడు సినిమాల గురించి వచ్చిన వ్యాసాలు చాలా ఆసక్తికరంగా వుంటాయి. ఉత్తమ వ్యాసాలు ప్రచురిస్తూన్నందుకు అభినందనలు. అక్టోబరు 2015 సంచికలో *ప్యాసా* సినిమాను సమగ్రంగా వివరించిన తీరు చాలా బావుంది. అంపశయ్య నవీన్ గారి *బుచ్చిబాబు సాహిత్య వ్యాసాలు* పై గల విశ్లేషణ చాలా విషయాలు తెలియజేశాయి. అక్టోబరు సంచికలోని పతివాడ సూర్యనారాయణ గారి సేకరణ 29 పుటలోగల ఫొటో కీ.శే. చంద్రుభట్ల రాజగోపాలరావు గారిది. మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్య గారిదని ప్రచురింపబడినది..."

– కవికొండల వెంకట సూర్యనారాయణ, హైదరాబాదు.

✶ "... అక్టోబరు 2015 సంచికలో *ఉత్కళాంధ్ర ప్రముఖులు* అన్న వ్యాసం వివరణాత్మకంగావుందిగాని ఆ ప్రముఖుల గురించిన వివరాలు ఇంకా రాయవలసి వుంది. గిడుగు రామమూర్తిగారు సవరభాషకు లిపి కనిపెట్టారు అని అందరూ భావించినట్లే ఈ రచయితగూడ భావించారు. రామమూర్తిగారు సవరభాషకు లిపి కనిపెట్టలేదు. వారు సవర రీడర్లు (1912) రాయడానికి తెలుగు లిపిని వాడారు. తరవాత అంతర్జాతీయ భాషావేత్తల అవగాహనకోసం, సవరభాష నేర్చుకోవాలనుకొనే బ్రిటిష్ ఉద్యోగుల కోసం అంతర్జాతీయ ధ్వని లిపి వాడారు. ప్రతిభాషకూ ప్రత్యేక లిపి వుండాలనే అభిప్రాయానికి గిడుగు వ్యతిరేకి. వివరాల కోసం ***మిసిమి*** డిశంబర్ 2012 సంచికలో నేను రాసిన *సవరలిపి – గిడుగు* అన్న వ్యాసం పరిశీలించండి..."

– అల్లంసెట్టి చంద్రశేఖర రావు, పొందూరు.

✶ "... ఈమని శివనాగిరెడ్డి వ్యాసం – *శిథిలాలు చెప్పిన కథనాలు* చరిత్రకు సంబంధించి ప్రత్యేకించి భారతీయ శిల్పచరిత్రకు సంబంధించి అది విశిష్టమైన వ్యాసం. వారికి హార్దిక అభినందనలు...

... కోణార్క సూర్య దేవాలయం, మహోన్నతము, పరమాద్భుతము. ఇట్టి దేవాలయాన్ని నిర్మింపచేసి, తాను సూర్యునికి ఒక కుటీరం (గుడిసె) నిర్మించానని తూర్పుగాంగ చక్రవర్తి, నరసింహుడు, అతి వినయంతో ప్రకటించుకున్నాడు. (కోణా కోణే కుటీరమ్ అచీ కరాత్ – ఉషా రశ్మేః) సింహాచలంలోని నరసింహ దేవాలయం కూడా ఈ ప్రభువు నిర్మింపచేసినదే. సింహాచల దేవాలయ నిర్మాణం శక 1190 (క్రీ.శ. 1268)లో పూర్తయింది. తూర్పు గాంగరాజులు గంగా, గోదావరీ నదుల మధ్యస్థమయిన విశాల సామ్రాజ్యాన్ని 400 ఏండ్లకు పైబడి పాలించారు. వారు ఒరిస్సాలోని కటక రాజధానిగా పాలించినా, వెయ్యికి మించిన వారి శాసనాలు అన్నీ తెలుగులోనే ఉన్నాయి. ఒరియా భాషలో ఒక్క శాసనం కూడా లభించలేదు..."

– సి.వి. రామచంద్రరావు, చెన్నై.

✶ "... అక్టోబరు 2015 ***మిసిమి*** లో వచ్చిన *ఉత్కళాంధ్ర ప్రముఖులు* అనే వ్యాసంలో చివరగా గిడుగు వారి ప్రస్తావన మాత్రమే నేను చదివాను..."

1. గిడుగు వారు సవరభాషకు లిపిని రూపొందించలేదు. అప్పటికే ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ప్రాచుర్యంలో ఉన్న అంతర్జాతీయ ధ్వని లిపిని (International Phonetic script) సవరభాషకు లిపిగా వాడుకున్నారు. ఎందుకనో వారే సవర భాషకు లిపిని రూపొందించారని తప్పుడు సమాచారం ప్రజలలో నిలిచిపోయింది.
2. 'హిందూ సుందరి' స్త్రీల మాసపత్రిక. సత్తిరాజు సీతారామయ్య గారి సంపాదకత్వంలో ఏలూరు నుండి ప్రారంభించబడింది. కొన్నాళ్లు 'కంతేరు' నుండి వారే నడిపారు. ఆ తరువాత దాని కార్యస్థానం కాకినాడకు మారింది. అప్పటి నుండి ఈ పత్రిక స్త్రీల నిర్వహణలోనే దాదాపుగా నడిచింది, కాని గిడుగు వారెప్పుడూ దీని బాధ్యతలను చేపట్టలేదు. అయితే ఒకసారి వారు ఈ పత్రికను మెచ్చుకుంటూ సంపాదకులకు ఉత్తరం వ్రాశారు. అది ఆ పత్రికలో అచ్చయింది. అంతకుమించి గిడుగువారికి 'హిందూ సుందరి'కి ఎట్టి సంబంధం లేదు..."

– కణుగుల వెంకటరావు, శ్రీకాకుళం.

✶ “... నవంబరు ***మిసిమి*** సంచికలో *మానవ నిర్మిత మహాసాగరం* నాగార్జున సాగరం రచయితను, ప్రచురించిన ***మిసిమి*** వారికి అభినందనలు. పండిట్ నెహ్రూ సాగార్జున సాగర్ శంకుస్థాపన చేసిన కార్యక్రమంలో పాల్గొన్న వేలాది మందిలో నే నొకణ్ణి. నాగార్జున సాగర్ గురించి చాలా తక్కువ వ్యాసాలే వచ్చాయి. ఈనాటికి ఈ రచయిత నాగార్జున సాగర్ గురించి పరిచయం చేయడం అభినందించవలసిన విషయమని భావిస్తాను. అయినా ఇంకా సాగర్ నిర్మాణ విషయకంగా ప్రజలకు తెలవాల్సి ఉంది. సాగర్‌కు రాళ్ళు మోసిన ప్రథములు కేరళ నుంచి వచ్చిన మోపులాలు. ఈ వ్యాసంలో ఆ ప్రస్తావనే లేదు. నాగార్జున సాగర్ నిర్మాణంలో ఆ నాటి భారత దేశంలో అమెరికా రాయబారిగా పనిచేసిన ప్రొ॥ జాన్ కెనెత్ గాల్‌బ్రేత్ (1961–63) శ్రమదానం చేసిన విషయం ఈ నాటి పాఠకులకు తెలియదు. తాజ్‌మహల్ నిర్మాణ విశేషాలు ఈ నాటి పాఠకునికి తెలియదు. మరి నాగార్జున సాగర్ మన కళ్ళముందు నిర్మించినా చాల తక్కువ విషయాలు ఈ నాటి వారికి తెలిశాయి. ఈ రచయిత నుండి నాగార్జున సాగర్ నిర్మాణం గురించి సమగ్రమైన చారిత్రక వ్యాసాలుగా రావాలని అభిలషించడంలో నా స్వార్థం లేదు. మొదటి సారి కాలువలోని నీరు వదిలినప్పుడు ఆ నీటి వెంటబడి వచ్చిన తెలంగాణ ప్రజల ఉత్సాహాన్ని, ఆనందాన్ని నేనెలా మరువగలను?...”

– **గుడిపూడి సుబ్బారావు,** హైదరాబాదు.

✶ “... అక్టోబరు సంచికలో టి. చక్రధర్ స్వామి వ్యాసం *తెలంగాణా నాటక సాహిత్యం* గురించి : *శ్రీ కృష్ణతులాభారం* నాటక రచయిత ముత్తరాజు సుబ్బారావు. చందాల కేశవదాసు పాటలు మాత్రమే (మీరజాలగలడా మాత్రం స్థానం రచన) వ్రాసారు...” – **వి.ఎ.కె. రంగారావు,** చెన్నై.

✶ “... నేనండీ! అగ్రజులు కోడూరు పుల్లారెడ్డి గారి *మా అమ్మ ఓబుళమ్మ* (సమీప చరిత్ర)లోని బాల ప్రభాకరుడిని. అదేనండీ! *మా అమ్మ ఓబుళమ్మ* పొలం పనులనుండి తిరిగి వచ్చేదాకా వెదురు దబ్బల ఉయ్యాల్లో నుండి మంచంమీదకు ప్రమోషన్ దొరకనివాడిని. ఇంకా గుర్తుపట్టలేదా? వేంపల్లెలో నాకు మూడు, నాలుగేండ్ల వయస్సుండగా ఇంటికి కాపలా కాస్తూ అరుగుమీద *కసబియాంకా* లాగ ఎక్కడికీ కదలకుండా కూర్చొని, అన్నగార్లు వస్తే చొక్కా ఎత్తి మొలతాడుకు కట్టిన తాళం చెవి చూపించి, కాళ్ళ గజ్జెలు భద్రంగా ఉన్నాయని ఘల్లు మనిపించిన బాల ప్రభాకరుడిని. నేనిప్పుడు గత 40 ఏండ్లుగా ఎమ్.డి. శిశువైద్య నిపుణుడిగా ప్రొద్దుటూరులో పేరు ప్రఖ్యాతులు పొందడం అజ్ఞాతంగా ఆమె చేసిన కృషే కారణం. దీనికి అన్నగారి సహాయసహకారాలు నేను రాష్ట్రస్థాయిలో పేరొందిన సాహితీవేత్తగా ఎన్నో పురస్కారాలు పొందడానికి, బహుగ్రంథకర్తను కావడానికి తోడ్పడ్డాయి. ఆయన జీవితంలో ఎన్నో ఒడిదుడుకులను అధిగమించి మమ్మల్నింతవాళ్లను చేశారు. ఆయన జీవనయానంలో ఇంకెన్నో సంఘటనలు జరిగాయి. అవన్నీ గ్రంథస్థం చేస్తే పాఠకులు తమ జీవితాల్లో కష్టాలనెలా అధిగమించాలో తెలుసుకోవచ్చు. ఆ విషయాలు ఎంతో విజ్ఞానదాయకంగా ఉంటాయికూడా!...”

– **కోడూరు ప్రభాకర రెడ్డి,** ప్రొద్దుటూరు.

✶ “... ***మిసిమి*** నన్ను యీ వృద్ధాప్యంలో చాలాచాలా కదిలిస్తున్నది. మీ చిత్రకళాభిరుచికి ఆనందిస్తున్నాను. అట్టల చిత్రాలు పరమాద్భుతం. దేవికారాణి చౌదరి గురించి గతంలో చదివాను, విన్నాను ఆనాటి పెద్దలు చెప్పగా. సంజీవదేవ్ రోరిక్ గురించి గొప్పగా వ్రాసారు. దేవికారాణి చిత్రాన్ని శ్రీమతి శివరాజు సుబ్బులక్ష్మిగారు చిత్రించారంటే ఆశ్చర్యపోతున్నాను. కథారచయిత్రిగా – చిత్రకారిణిగా తెలుసు. ప్రముఖ నవలారచయిత – కథకుడు బుచ్చిబాబుగారి భార్యగా కూడా తెలుసు. యింత గొప్ప చిత్రకారిణిగా ఊహించలేకపోయాను. *ఆమె కన్నులలో అనంతాంబరపు నీలి నీడలు కలవు* అన్నట్లుగా వుందాచిత్రం. చిత్రకారిణి ప్రతిభకు నమస్కరిస్తున్నాను. గురజాడవారి గురించి – *‘మేముత్తి వెధవాయలమోయ్’* వెల్చేరు వారి వ్యాసాన్ని ఎవరూ ఆమోదించరు. బాగా యెత్తుకు యెదిగిన తరువాత ఏం వ్రాసినా చెల్లుతుందనుకోవటం మంచిది కాదనుకుంటా! శ్రీరంగం గోపాలరత్నం గారి గురించి శ్రీమతి జానకీబాల ఎంతో చక్కగా వ్రాసారు సుమా!...”

– **చెరుకువాడ వెంకటరామయ్య,** విస్సాకోడేరు

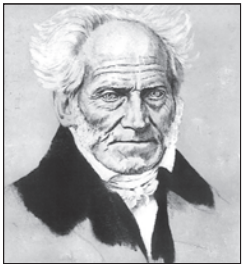

ఆర్థర్ షోపెన్ హోవర్

సాహిత్యం ఒక కళ

– ఆర్థర్ షోపెన్ హోవర్

కొన్ని సాహిత్య ప్రక్రియలు

మానవ అస్తిత్వాన్ని పరిపూర్ణంగా దర్శింప చేయగలిగిన ప్రక్రియ నాటకం. దీన్ని మనం మూడు పార్శ్వాలనుండి పరిశీలిద్దాం.

మొదటిది రంగస్థల దశ. ప్రదర్శనను ఆసక్తికరంగా రూపొందిస్తారు. ప్రేక్షకులకున్న కోరికలూ, లక్ష్యాలే పాత్రలకూ వుంటాయి గనక, మనం చెయ్యదలచుకున్న పనులే వాళ్ళూ చేస్తారు గనక, నాటకంలోని మనుషులు మనల్ని ఆకట్టుకుంటారు. కుట్రలు, కుహకాలు, పన్నాగాలు, ఒకరిమీద ఒకరు పైచేయి సాధించాలనుకోవటం, హాస్యం, వ్యంగ్యం నాటకానికి ప్రాణం. ప్రేక్షకులు నాటకం చివరిదాకా చూడాలంటే యివి తప్పవు.

ఇక రెండవ పార్శ్వం నాటకం. సెంటిమెంటు మీద ఆధారపడుతుంది. "కథానాయకుడిని మనం యిష్టపడ్డాం. అతడిపట్ల సానుభూతి పెరిగింది" అంటే అర్థం మనమీద మనకు సానుభూతి పెరిగిందన్నమాట. అనేక సన్నివేశాలు మనచేత కంటతడి పెట్టించవచ్చు. కాని ముగింపు సుఖాంతమే. మనమనుకున్నచోటే సమస్య పరిష్కార మవుతుంది.

నాటకంలోని మూడవ దశ క్లైమాక్స్. ఇది తొలి రెండు దశలకన్నా కఠినమైనదీ, జటిలమైనదీ. ఓ గొప్ప విషాద సంఘటనతో కథ ముగించాలి. జీవితంలోని బాధ, దుఃఖమంతా సుడిగుండంలా క్లైమాక్స్‌లో కేంద్రీకృతమయి విధివిలాసం ముందు మానవ ప్రయత్నం వృథా అని తెలుస్తుంది. మొత్తంమీద ప్రేక్షకుల్ని కదిలిస్తుంది క్లైమాక్స్. వాళ్ళమీద గాఢమైన ముద్రవేస్తుంది. దీన్ని భరించలేక, కొన్నిసార్లు జీవన సమరం నుండి నిష్క్రమించాలనుకుంటాం లేదా హీరోలాగే ప్రతిస్పందించాలనుకుంటాం.

ఏదైనాసరే 'ప్రారంభించటం కష్టం' అని ఒక నానుడి వుంది. కాని నాటకం దీనికి పూర్తి విరుద్ధం. ముగించటమే చాలా కష్టం. ఒకటీ, రెండూ కాదు, వందల ఉదాహరణలు చూపించవచ్చు. ఎంతో ఆసక్తికరంగా ప్రారంభమై, ఒకటి రెండు అంకాల తర్వాత, కథ ఎటుపోతుందో, ఏం జరుగు తుందో తెలియని పరిస్థితి ప్రేక్షకులందరూ అనుభవించే ఉంటారు. ఇక నాలుగవ అంకం దాకా వచ్చేసరికి మరింత గందరగోళం పెరిగి బలవంతంగా ఏదోరకంగా ముగిస్తారు. ఇందువల్ల ప్రేక్షకులకు మిగిలేది నిరాశ, అసంతృప్తి మాత్రమే. లేదా అందరూ ముందే ఊహించిన ముగింపై వుంటుంది. కొన్నిసార్లు నాటకం 'ఎమిలియా గుహోటి'లాగ, ప్రేక్షకులకి కోపం, చిరాకు తెప్పిస్తుంది.

అయితే, యిలా జరగటానికి కారణం మనం ఊహించుకునేదేమి కాదు. కథాప్రారంభంలో చిక్కు ముళ్ళు వేస్తారు. కాని వాటిని విప్పటమే కష్టం. మొదటి అంకాలలో, పాత్రలు సమస్యల సాలెగూడులో చిక్కుకున్నందుకు మనకు రచయితమీద కోపం రాదు సరిగదా, కథ భలే మలుపులు తిరుగుతున్నదని సంతోషిస్తాం. కాని చివరన, తను సృష్టించిన సమస్యల నుండి పాత్రలను గట్టెక్కించవలసిన బాధ్యత కూడా అతడిమీద వుంది. సుఖాంతమో, విషాదాంతమో ఏదో ఒకటి మనల్ని ఆకట్టుకోవాలి. సంభ్రమాశ్చర్యాలలో ముంచగలగాలి. కానీ, నిజజీవితంలో మనుషులు అంత ఖచ్చితమైన, స్పష్టమైన నిర్ణయాలు తీసుకోరు. అప్పుడు ముగింపు సహజంగా లేదని రచయితను బాధ్యుణ్ణి చేస్తాం. అంటే, ముగింపు కృత్రిమంగా, ప్రేక్షకుల మీద బలవంతంగా రుద్దినట్టుగా వుండకూడదు. పైగా ఎవరూ ఊహించనట్టుగా ఉండాలి.

ఈ మాటలు మహాకావ్యాలకూ (Epics) నవలలకు

కూడా వర్తిస్తాయి. కానీ పరిమాణంలో నాటకం ఈ రెండింటికన్నా చిన్నది గనక, ఈ ప్రక్రియలో రచయితకు సమస్యలు అనేకరెట్లు పెరుగుతాయి.

"సున్నాతో దేన్ని గుణించినా వచ్చేది సున్నాయే". "శూన్యం మరి దేన్నీ సృష్టించదు" వంటి సూక్తులు కళకు కూడా వర్తిస్తాయి.

ఒక చారిత్రక వ్యక్తి గురించి బొమ్మ గీయాలను కున్నప్పుడు మంచి చిత్రకారుడు, తనకు తెలిసిన నిజజీవితం లోని వ్యక్తులను నమూనాగా తీసుకుని వాళ్ళను సజీవ మూర్తులుగా చిత్రిస్తాడు. నవలా రచయితలు కూడా ఇదే పద్ధతి అనుసరిస్తారనుకుంటాను. ఒక పాత్రను సృష్టించ టానికి తెలిసిన వ్యక్తుల్ని నమూనాలుగా తీసుకొని వాళ్ళను తమ అవసరానికి అనుగుణంగా మార్చుకుంటారు.

నవల ఒక ఉత్తమ ప్రక్రియ. పాత్రల అంతర్లోకాలను ఎక్కువగా చిత్రిస్తే, భౌతిక జీవితాన్ని కొంత అశ్రద్ధ చేస్తుంది. ఈ రెండు ప్రపంచాలకూ మధ్య రచయిత సాధించిన సామరస్యాన్నిబట్టీ నవల ఎంత చక్కగా నిర్మింపబడిందో నిర్ణయిస్తాం. ఎలాంటి నవలకైనా యిదే ప్రమాణం. ఉదాహరణకు, లారెన్స్ స్టెర్న్ రాసిన *ట్రిస్ట్రాం షాండీ* నుండి చవకబారు అడ్వెంచర్ రొమాన్స్ నవలలదాకా. *ట్రిస్ట్రాం షాండీ* లో అసలు 'యాక్షన్' లేదు. అలాగే రూసో రాసిన La Nouvelle Heloise (Julie or the New Heloise), గోతే రాసిన Wilhelm Meister, చివరికి సెర్వాంటెస్ రాసిన Don Quixote దాకా అనేక మంచి నవలల్లో యాక్షన్ పెద్దగా లేదు. కాని, మనకున్న అత్యుత్తమ నవలలివే.

ఉదాహరణకు, జాన్ పాల్ (అసలు పేరు యోహాన్ పాల్ ఫ్రీడ్రిష్ (1763-1825) రాసిన రొమాంటిక్ నవలలే తీసుకోండి. పాత్రల మానసిక జీవితాన్ని చిత్రించగలిగిన ఏ అవకాశాన్నీ వదులుకోలేదతడు. పైగా ఎంత గొప్ప రొమాన్సులవి! వాల్టర్ స్కాట్ నవలలు సాహసగాథల్లా వుంటాయిగాని, వాటిల్లోనూ పాత్రల హృదయపు లోతుల సంఘర్షణ విస్తృతంగా వుంటుంది. మానసిక జీవితాన్ని చిత్రించటానికి ఒక అవకాశంగా మాత్రమే నిజజీవితం సంఘటనలను వాడుకొంటాడు స్కాట్. కాని చవకబారు నవలల్లో సంఘటనలకోసమే సంఘటనల్ని గొలుసులాగ రాస్తూపోతారు. భౌతిక జీవితం, పాత్రల్ని వాళ్ల ఆలోచనల్నీ ఎలా ప్రభావితం చేస్తుందో చెప్పటానికే ప్రాధాన్యత యిస్తారు మంచి రచయితలు. రచనలోని నైపుణ్యం, పరిణితి అందులోనే కనిపిస్తుంది. పాఠకుల్ని మానసిక జీవితం ఆకట్టుకున్నంతగా, భౌతిక సంఘటనలు ఆకట్టుకోవు.

నవలా రచయిత పని గొప్ప సంఘటనల గురించి రాయడం కాదు. అతి సామాన్యమైన, రోజువారీ సంఘటనల్ని, చిన్నచిన్న విషయాల్ని కూడా ఆసక్తికరంగా రాయగలడతడు.

ఇక చరిత్ర (పుస్తకాలు), కవిత్వానికి పూర్తి భిన్నంగా వుంటాయి. అంటే, వైశాల్యానికి భౌగోళిక శాస్త్రం ఎలాంటిదో, కాలప్రవాహానికి చరిత్ర అలాంటిది. చరిత్రగానీ, భౌగోళిక శాస్త్రం గానీ, నిజమైన శాస్త్రాలు అనేకం. ఎందుకంటే వీటి అధ్యయనం వల్ల సార్వజనీనమైన సత్యాలేమీ తెలియవు. కొంత పరిమిత సమాచారం మాత్రమే అందిస్తాయి. కొత్త జ్ఞానం ఆర్జించాలనుకున్న వాళ్ళందరికీ చరిత్ర అధ్యయినం ఒక అలవాటుగా మారిందిప్పుడు. ఎందుకంటే మిగతా శాస్త్రాలలాగ, చరిత్ర చదవటానికి ప్రత్యేకమైన ప్రయత్నం, మేధోశ్రమ అవసరం లేదు. ప్రస్తుతానికి యిది యిలాంటివాళ్ళందరికీ యిష్టమైన సబ్జెక్టు. ప్రతీ సంవత్సరం కుప్పలుతెప్పలుగా ప్రచురితమవు తున్న చరిత్ర పుస్తకాలే యిందుకు నిదర్శనం.

"చరిత్రలో సంఘటనలన్నీ పునరావృత మవు తుంటాయి. కలైడోస్కోప్‌లోని రంగురాళ్ళలాగ ప్రతిసారీ, కొత్త అమరికలతో కనిపిస్తాయిగానీ, నిజానికి రాళ్ళు మారవు" అన్నవి నా అభిప్రాయం. నాతో ఈ విషయంలో అంగీకరించలేనివాళ్ళకు (నేను రాస్తున్న ఈ విషయాలు) ఆసక్తికరంగా వుండకపోవచ్చు. అలాగని వాళ్ళు దీన్ని ఖండించరు. ఎందుకంటే కొందరు చరిత్రను తత్వ శాస్త్రంతో ముడిపెట్టటానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. అసలు చరిత్ర, తత్వశాస్త్రంలో భాగమని కూడా మూర్ఖంగా వాదిస్తున్నారు. అంతేనా, తత్వశాస్త్రమంటే చరిత్రే అని అంటున్నారు. క్రమంగా తత్వశాస్త్రం స్థానాన్ని ఆక్రమిస్తుందట చరిత్ర!

చరిత్ర గురించి అందరికీ యింత ఆసక్తి పెరగటానికి కొన్ని కారణాలు కనిపిస్తున్నాయి. ఏ నలుగురు కలసినా యిదే చర్చ. ఇప్పుడిలా వాదోపవాదాలు చేసుకోవటం ఫాషన్‌గా మారింది. ఒకడు ఒక విషయం గురించి ఏదో మాట్లాడుతాడు. మరొకడు, అదే విషయాన్ని కాస్త పద్ధతి మార్చి చెబుతాడు. అలా యిద్దరూ శ్రోతల్ని ఆకర్షిస్తారు.

ఇలాంటి చర్చల్లోగాని, చరిత్రలోగాని, కొన్ని పరిమిత ప్రత్యేక విషయాలు మాత్రమే తెలుస్తాయి. అంతేగాని, శాస్త్రాధ్యయనంలోలాగ, సార్వజనీనమైన సత్యాలు ఆవిష్కరింపబడవు.

అయితే ఇలా మాట్లాడుకున్నంత మాత్రాన చరిత్ర అధ్యయనానికున్న విలువను ఎవరూ తగ్గించలేరు. జీవితకాలం కొన్ని దశాబ్దాలకు మించదు. క్షణభంగురమైన ఈ జీవితాన్ని లక్షలమందితో కలసి పంచుకుంటాం. అందరం కాలగర్భంలో కలసిపోవలసిందే. అందువల్ల ఈ లక్షల జీవితాల, సంఘటనల నుండి కొన్ని ముఖ్యమైన క్షణాలను, ఘట్టాలను పదిలపరచటం అందరం హర్షించ దగ్గదే. ప్రతి తరంలోనూ, పరిస్థితులను ప్రభావితం చేసిన వ్యక్తుల గురించి తెలుసుకుంటాం. మునిగిపోయే పడవలోంచి కొందర్నైనా రక్షించినట్టుగా.

మరో కోణంనుండి, చరిత్రను జంతుశాస్త్రానికి (Zoology) పొడిగింపుగా అర్థం చేసుకోవచ్చు. జంతువులను వాటి జాతులను (species) బట్టి అధ్యయనం చేస్తాం. కాని చరిత్రలో వ్యక్తుల గురించి, అంటే వాళ్ళు చేసిన మంచి-చెడ్డ పనుల్ని గురించి తెలుసుకుంటాం. ప్రతి మనిషికీ ఒక వ్యక్తిత్వముంటుంది. కాని శతాబ్దాల, సహస్రాబ్దాల చరిత్రలో ఎందరో వ్యక్తులు మరెన్నో సంఘటనలు. అందరిగురించీ తెలుసుకోలేం. అందువల్ల చరిత్రకెప్పుడూ (మిగతా శాస్త్రాలలాగ) పరిపూర్ణత రాదు. అంటే ఎంత తెలుసుకున్నా, తెలుసుకోవలసింది యింకా మిగిలే వుంటుంది. ఇతర శాస్త్రాలలో ఈ పరిపూర్ణత సాధించటం అసాధ్యంకాదు.

చైనా, ఇండియాల చరిత్రను పరిశీలించినప్పుడు, ఆ సంఘటనల పరంపర, మన అధ్యయనం ఎంత లోప భూయిష్టమో గుర్తుచేస్తుంది. వైవిధ్య భరితమైన సంఘటనలను ఏకసూత్రంలో బంధిస్తున్నదేమిటో తెలుసుకొమ్మంటుంది. ప్రతిక్రీడకూ కొన్ని నియమాలున్నట్లే చరిత్ర గమనానికీ కొన్ని పద్ధతులున్నాయి. దేశాల గురించి తెలుసుకోవటం ద్వారా మానవజాతి గురించి తెలుసు కోవచ్చు. అంతే తప్ప, సంఘటనల చిట్టా చదువుతూ కాలం వృథా చెయ్యకూడదు.

చరిత్ర రెండు రకాలు. ఒకటి రాజకీయ పరిణామాలకు సంబంధించింది. మరొకటి సాహిత్యం, కళారంగాల చరిత్ర. ఒకటి వ్యక్తుల కోరికలకు, విజయ కాంక్షలకు సంబంధించినది. మరొకటి మేధోపరమైన చరిత్ర. ఒకటి హింస, భీభత్సం, దోపిడీ, లూటీ, కుట్రలు, హత్యలు, నరమేధలు. మరొకటి ప్రశాంత ధ్యానంలాంటిది. అంటే, యిది ఒకరకంగా తత్వశాస్త్ర చరిత్ర. దీని ప్రతిధ్వనులే, మనకు తెలిసిన యితర (రాజకీయ పరిణామాల) చరిత్రలోనూ వినిపిస్తాయి. మనుషుల ఆలోచనాధోరణుల్ని ప్రభావితం చేస్తాయి. అందువల్ల తత్వశాస్త్రాన్ని సరిగ్గా అర్థం చేసుకోగలిగితే, అదో శక్తివంతమైన ప్రపంచాన్ని మార్చగల శక్తివున్న ఆలోచనాక్రమమని అర్థమవుతుంది. ఈ మార్పు చాలా నెమ్మదిగానే జరగవచ్చు. కాని తప్పక జరుగుతుంది. అంటే ఒకతరానికి చెందిన తత్వశాస్త్ర చరిత్రే, అప్పటి నిజమైన చరిత్ర.

ఇక, వార్తాపత్రికలు,చరిత్ర అనబడే గడియారంలో సెకండ్ల ముల్లులాంటిది. దీనికి ఉపయోగించే లోహం కూడా మిగతా గడియారం భాగాలకుపయోగించే లోహంకన్నా తక్కువరకమైనది. ఈ ముల్లు చేసే పని నిమిషాలనూ, గంటలనూ లెక్కపెట్టటమే.

వార్తాపత్రికలోని లీడింగ్ ఆర్టికల్ (ఎడిట్ పేజీలోని వ్యాసం) ఆనాడు జరిగిన సంఘటనల కోరస్ (బృందగానం) లాంటిది. ఉత్ప్రేక్షలే జర్నలిజానికి ప్రాణం. ప్రతి చిన్న విషయాన్నీ నాటకీయంగా మలచగలగాలి. సెన్సేషనల్‌గా మార్చి, అత్యల్ప విషయాలనుండి గూడా వీలైనంత పిండాలి. జర్నలిస్టులంతా ఎక్కడ ఏ మిణుగురు కనిపించినా ఇల్లు తగలబడిపోతుందని గగ్గోలుపెట్టేవాళ్ళే. అది వాళ్ళ వృత్తిధర్మం. వార్తలను ఆసక్తికరంగా తయారుచేసే పద్ధతి యిదే. ఈ విషయంలో వాళ్ళు ఊరకుక్కలలాంటివాళ్ళు. ఎక్కడ ఏ చిన్న అలికిడి అయినా పెద్దగా మొరిగి అందర్నీ వులిక్కిపడేట్టు చేస్తారు.

అందువల్ల మనం పత్రికల్ని అంత సీరియస్‌గా తీసుకోకపోతేనే ఆరోగ్యానికి మంచిది. మంచి వార్తాపత్రిక కూడా ఒక భూతద్దం కన్న ఎక్కువేమీ కాదు. లేదా గోడమీద పడిన నీడలాంటిది.

నడకకు కర్ర ఎలాంటిదో, ఆలోచనకు కలం అలాంటిది. కర్ర పట్టుకోనప్పుడే మనం సునాయాసంగా, వడివడిగా నడవగలం. చేతిలో కలం లేనప్పుడే ఆలోచన స్వైరవిహారం చేస్తుంది. వృద్ధాప్యంలో మాత్రమే మనిషికి కర్ర అవసరమవుతుంది. కలం కూడా అప్పుడే పట్టుకోవాలి.

ఒక ప్రతిపాదనకు ఒక ఊహకు మనసులో బీజం

End of Preview.

Rest of the book can be read @

http://kinige.com/book/Misimi+December+2015

* * *